

GAZET'A TRANSILVANIEI.

Gazet'a esse de 2 ori: Mercuria si Sambeta, F6ica una data pe septemana, — Pretiulu: pe 1 anu 10 fl. v. a. Pentru tieri esterne 15 fl. sun. pe unu anu s6u 45 doideceri, or 3 galbini si 3 doideceri mon. sunatoria. Se prenumera la postele c. r., si pe la DD. corespondenti. — Pentru serie ad. de 10 vorbe mari s6u mici inserate se ceru 8 cr. Tacs'a timbrala e 30 cr. de fiacare publicare. Fara depunerea acestui pretiu inainte nu se voru mai primi publicar

Nr. 91.

Brasiovu, 17. Noembre 1862.

Anulu XXV.

MONARCHIA AUSTRIACA.

Impartirea Transilvaniei si organisatiunea ei.

(Urmare din Nr. 83.)

II. Acelea cifre oficiale dupa care vomu av6 se ne formamu op6niunea n6stra alaturandu doua sisteme si doua organisatiuni un'a cu alt'a, le avemu din an. celu din urma alu sistemei absolute, adica 1860 asi6 precumu lea publicatu unulu din fostii consilieri guberniali Dr. Jos. cav. de Grimm. Preinsemnamu, cumuca aici ne p6te fi vorb'a numai de bugetulu civilu alu Transilvaniei, eara celu militaru ne este cu totulu necunoscutu. Bugetulu civilu se coprinde in rubrice principale, sub care obvinu o multime altele, pe care t6te nu va fi de prisosu ale cun6sce cu atatu mai vertosu, ca fiacare cetatianu de statu se interes6za a sci, cam in ce se cheltuescu contributiunile anuale platite de toti. Deci

1) Administratiunea politica, adica Gubernulu s6u cum ii dicea pe atunci f6rte curios locotiinti'a, oficiolatele de districte s6u cercundarie si cele de cercuri s6u preture cu t6te ada6sele loru au constatu in anul 1860:

	fl.	cr.
In plat6le amplotiloru (incep6ndu dela gubern.)	49825	64
Adaose (Zulagen) personale si de functiune la mai multi amploti	23994	83
Bani de cortelu pentru o suma de amploti	17647	52
Simbriile sierbitoriloru	64272	27
Sub titula de alimentatiune (la arestanti s. a. ?)	1736	21
Ajut6re la unii altii	2021	25
Diurne la scriitori practicanti s. a	72736	34
Sub titula de lefi (L6hnungen, merunte pe d6)	3588	43
Chirii pentru localele oficiolateoru	54754	21
Unelte trebuinti6se pentru oficiuri si cancelarii	80305	59
Spesele pentru arestanti si cercetarea loru	57814	26
Diete si spese de calatorii de ale oficialiloru	118389	40
Premii si ajutorintii	10001	—
Conservarea edificiiloru	6497	84
Recerintie domestice	5160	32
Sub titula de emoluminte si bani de livr6e	4356	85
Sub titula de ajut6re quiescentiloru	5679	86
Pensiuni pentru amploti	30313	11
„ „ veduve de amploti	10066	1
„ „ sierbitori (dela cancelarii)	699	93
„ „ veduvele sierbitoriloru	1204	1
„ si adaose (unu felu mila) pentru crescerea prunciloru	1035	87
Provisiuni	128	10
Pensiuni din gratia (mila la veduve s. a.)	5621	94
Cuartalele mortiloru si remuneratiuni pentru cei carii esu din oficiu fara pensiune	1005	89
Cu totulu	1077285	70

La acestea se mai adaosera inca si alte rubrice, care nu se tienu strinsu de administratiune, precumu: Spesele conscriptiunii s6u numeraturii de poporu

„ ale recrutarii	3558	56
„ institutului sanitaru	6169	72
Fundatiuni si ajut6re s6u stipendii	75418	47
Spese diferite	5801	25
	4578	64

Care sume adaogenduse la ceea de susu, face su-

m'a totala a administratiunii politice 1 milionu 172812 fl. 38 cr.

Consiliulu guberniului provincialu transilv. desfiintat6 in 23. Aprile 1861 constase din 11 membrii: Gubernatoru principele Fridericu Liechtenstein, vicepresied. gub. baronu Enricu de Lebzelttern, cons. de curte cont. Rudolfu Amadei; eara consilieri: J. cav. de Koller-Stadler, Dr. Jos. cav. de Grimm, Jos. Schweiger, Petru Lange, Gustavu Grois, Fridericu Haupt, Wilh. baronu de Konradsheim, Enricu de Clesius. Din acesti membrii siese insi au fostu austriaci, adica nu ardeleni, eara cinci pamenteni s6u celu pu6inu naturalisati mai de multu intru intielesulu legiloru, eara din acesti 5 insi 3 au fostu sasi, eara romanu s6u unguru nici unulu. Consiliulu instructiunii scolare se socotea c6 corpu cu totulu separatu de gremiulu gubernulu politicu; acelaasi er6 compusu dintr'unu presiedinte in pers6n'a dlui Szab6, si din referinti de patru confesiuni si anume, abatele Dr. Festl catolicu, Dr. Paulu Vasiciu gr. resarit6nu, Dr. theol. Josefu Salamonu reformatu, Carolu Schuller luteranu. Gr.-unitii si Sociniani nu aveau referinte. —

2) Administratiunea dreptatii s6u tribunalele organisate asi6 precumu s'au aflatu pana la desfiintiarea loru, a costatu pe a. 1860 in sum'a totala adunata din treidieci rubrice: 647317 fl. 21 cr. Din aceasta suma se vinu: pe in. tribunalu (Oberlandesgericht) 78098 fl. 6 cr., pe tribunalu apelativu (Landesgericht) 57632 fl. 98 cr., pe tribunalele din cele diece districte 331515 fl. 33 cr.; eara platile in pensiuni era 70142 fl. 84 cr.; eara restulu de 109928 fl. si 42 cr. mergea in tienerea arestantiloru de t6ta categori'a si anume pentru mancarea loru 56154 fl. 61 cr., imbracamintea loru 8050 fl. 41 cr., in mobiliare de arestu, transportulu, spitalele de arestanti si o multime de alfe spese ce se facea pentru ei, se cheltuia restulu.*)

3) Sciese ca cu organisatiunea din dilele lui Schwarzenberg a incetatu si tesaurariatulu vechiu alu tierii, eara in loculu aceluiasi au intratu in activitate alte dicasterii sub alte numiri si atributiuni, care t6te isi aveau bugetele loru separate, eara anume:

	fl.	cr.
a) Directiunea finantiala a tierii	148410	83
b) Directiunile districtuale	122897	21
c) Spese comune ale acestora	16281	66
d) Procuratur'a finantiala	31770	49
e) Cas'a centrala a tierii (Landeshauptcassa)	31147	37
f) Perceptoratele (Steuer6mter) in t6ta tier'a	227176	57
g) Inspectoratele de contributiune si comisiunile	47117	79 1/2
h) Alte oficiolate finantiale	7271	14 1/2

Sum'a totala 632073 07

Adunandu inse cele trei cifre principale intr'o suma generala, vomu afl6 ca gubernulu cu t6te deregatoriile

*) Inaltulu tribunalu er6 in 1860 compusu din 20 membrii si anume: Presiedinte baronu Fr. Lattermanu, v.-presied. F6ger de Rechtborn, membrii consilieri: C. Ebner, J. Mosing, C. Herbert, J. Nahlik, J. Branu, Jos. Czuczera, Ant. Obst, Dan. Zay, J. Matthias, Fr. Albrecht, Jos. Plecker, Dr. Bendela, Alois de Pap, Ant. Tribus, Jac. Bologa, Dr. Sebesty6n, J. Alduleanu. Aici este de insemnatu, c6 la tribunalu se afl6 si romani pana si la inaltulu tribunalu, precumu se p6te ved6 si din aici impartasit'a lista. Preste totu luandu din acesti 20 membrii 10 er6 pamenteni, eara 10 straini,

sale administrative, tribunalele și direcțiunile financiare au cerut: 2452202 fl. 7 cr.

Insemnamu înse, că prin trécatu, ca în cifrele comunicate până aici nu vedem figurându nici unu bugetu pentru cultu și învățământu, pentru comerțu și lucrări publice, precumu drumuri, poduri, viaducte, regularea riurilor, spitale publice și altele că acestea, nici pentru acea parte a trupeloru care se afla în garnisóne prin diferite ținuturi ale Ardealului; ci lipsirea acestora din bugetulu țării noastre își are cauzele sale, pe care ale enumera mai pre largu near duce prea departe; preste acést'a scopulu nostru pentru astadata este a trage paralela între o imparțiel'a și organizațiune a țării din diferite perióde, pentru că se aflam de s'ar putea, care din tóte ar fi mai buna și scopulu mai corespundietóre; eara apoi va veni ce e drept și aici întrebarea, care organizațiune ar costá și mai puțin, acésta înse numai în a doua linia cu atatu mai vertosu, ca ar fi o ratacire mare déca locuitorii ardeleni ar voi că guvernarea acestei țări se'i coste și pe viitoru totu numai atata catu ia costatu în periodulu dintre 1790 și 1848. Tempora mutantur et nos mutamur in illis. Prefacerea, séu cum se mai dîce catastrof'a din a. 1848 cu tóte consecințele aceleia de 14 ani încóse a fostu neasemenatu mai sguđuitóre și petruđietóre în tóte referințele toturoru claseloru de locuitori începundu dela grafi până la cersitori, decatu că se le mai potemu nesci, delaturá și re'ntórce la asiá numit'a viétia patriarhala dinainte de 1848 precumu se încercá în a. 1861 partit'a care ajunsese pe cele optu luni de dîle impregiurulu meseloru verdi. (Va urma.)

Mai. Sa c. r. apostolica a binevoitu a conferi canonicatulu alu treilea, fundatu lenga Metropoli'a gr. c. de Alba Juli'a în Blasiu Dlu. prota din Turd'a Elia Vlása v. v. —

Cu acésta conferire s'a spartu gliati'a monopolului, celu sustîneau celibii singuri pentru demnitatea de canonicatu. Gratia Esc. Sale D. Metropolitu, pentruca, dica cine ce va dice, dar' lasandu tóte alte deoparte canonicii familisti inca potu lasa dupa sine natiunei fiii bine crescuti și nationali, apoi chiaru și unu aeru cu multu mai socialu și mai modernisatu iatru crescerea tenerimei, ceea ce dela isolat'a retragere a celibatului nu putea, neci avea cuventu a pretinde nimene. —

TRANSILVANIA. Brasiovu, 28. Noembre n. (Sciri locale.). Securitatea publica a începutu a suferi și în ținuturile noastre mai multu de catu înainte de acésta, pentruca de si, multamita cerului, despre lotrii de drumuri până acumu nu se aude nimicu, furturile înse mai vertosu de vite se înmultiescu tare. Amu ajunsu că în unele sate se fure până și carulu întregu din curtea omului; eara în Tohanulu vechiu unu omu blastamatu și cunoscutu de râncațiu a introdusu mod'a din 1860/1 a cetatiloru de a sparge ferestrele ómeniloru în capu de nópte cu petrii. — În totu casulu se cere și pe la noi o mai strinsa manutienere a securitatii publice.

Din campulu politiceii ve potemu spune dela noi cu atatu mai puțin, cu catu locuitorii acestei cetati fara diferentia de nationalitate disgustati preste mesura pentruca industria și comerțulu suferé că niciodata, nu mai voiescu se auda de nici o politica, ci din contra ei se paru a fi necajiti pe tóta lumea pentruca nu le mergu afacerile dupa dorintia. Asiá de esemplu scirea ca se astépta și aici comitele sasiloru fú priimita chiaru și de eatra locuitorii sasi că si oricare alta scire de tóte dîlele și celu multu cateva familii de ampoiati municipali mai vorbescu despre asiá ceva, că unele care sunt interesate de înaintarea séu — ce mai scii — pensionarea unora dintre densii. De altumintrea e știutu, ca între locuitorii sasi din Brasiovu inca totu mai e unu restu bunu de unionisti, carii în nici o impregiurare și în favórea nici unui comite nu voiescu a'si strică prietini'a cu vecin'a secuime și preste totu cu elementulu ungurescu.

În catu pentru locuitorii romani, apoi potemu dîce, ca mai bine de $\frac{1}{4}$ de seculu de candu îi cunóscemu, inca nu iam vedutu asiá fatalisti în politica precumu sunt ei în dîlele acestea, intru atata, catu mai multi carii înainte totu mai citea cate unu jurnal și se mai interesá pentru decursulu lucrurilor, astadi nu mai voiescu se védia și audia nimicu de acestea. —

Din vecinulu districtu alu Fogarasiului se aude earasi despre unu omoru duplu ce s'a intemplat în satulu Sinca în urmarea unui escesu la care au întervenitu și gendarmii. Sciri mai deaprópe despre acestu omoru, precumu și de altele vreo doua care s'au intemplat mai înainte în acelu districtu, ne lipsescu deocamdata. — De altumintrea despre starea și im-

pregiurarile acestui districtu s'a publicatu mai deunadi în Nr. 155 din Közlöny unu articulu fórte lungu, înse și întretiesutu de ironii amare mai vertosu cu privire la adunarea din 25. și 26. Sept., la cuventurile și desbaterile aceleia, la opiniunile oficiriloru pensionati, carii ocupa și cate unu oficiu politicu și tragu prin urmăre cate doua plati, privitóre la „instrucțiune provisorissima,” la corecturile și stilizarea presidiala a protocolului șiedintei, la caus'a de cérta a Fogarasiului cu districtulu, la înmultirea lefiloru și a diurneloru, la gramadirea de mai multe nume pentru aceeași persóna și anume de cinci pentru unu ampoiatu; — mai în scurtu că articulu mai bajocurosu inca nu s'a cititu de multu în jurnalele Ardealului. —

Actulu de gratia a Mai. Sale c. r. apostolice. „W. Ztg.” scria despre actulu acesta: „Mai. Sa c. r. apostolica, cu scrisóre préinalta din 19. Noembre a. c. s'a înduratu prégratosu a értá restanti'a pedepseloru tuturoru criminaliloru politici, condemnatu de tribunalele martiali, redicate în Ungari'a în urm'a préinaltei demandari din 5. Noembre a. c., și a ordiná, că se încete cercetarile pendente, s'a mai înduratu a da liberarea de pedépsa emigrantiloru politici, cari s'au re'ntorsu de sine fara facultare.”

Turd'a. (Multiumita publica.) Suntemu provocati a da în publicu urmatóreá recunoscintia: „Întinsele și multifarietele cunoscintie împreunate cu una praesa prea bine nimerita și încununata cu celea mai îmbucuratóre rezultate a D. Dr. Szigethi isbutira și pre fili'a nóstra Eleonora din o bóla fórte periculósa, în carea, că pre o mórta o plangeam dinpreuna cu amicele și amicii ei, a o rapi din gur'a mórtei, și a nio reda érași via — pentru care imi ținuu cea mai placuta datorita a aduce D. Dr. Szigethi cea mai cordiala publica multiumita, și deodata a trage atentiunea publicului asupra acestui generosu filiu alu lui Esculapiu demnu de nemuritoriulu seu parinte — care tóta viétia și averea și o jertfese științieloru, că se ajute omenimei patiminte. —

Elie Vlása, protopopulu Turdei gr.u.

— În cerculu de susu alu comitatului Turdii sau publicatu dreptulu statariu în contr'a tatiunariloru.

Clusiu, 24. Noembre. (Extractu dintr'o scrisóre.) Vreti se sciti ca în comitate care scóle romanesci stau mai bine, ale unitiloru séu ale neunitiloru. Respunsulu este fórte usioru: nici unele nici altele, pentruca în cele mai multe comune nu mai esista scóle, eara în altele sunt numai cu numele; dara totusi voindu a spune adeverulu, apoi protopopii neuniti totu au mai multa grija de scóla. Acesta e lucru firescu. În anii în carii scólele unite au statu sub inspectiunea referintelui ultramontanu, acela nu lea portatu mai nici o grija și dupa manile lui n'au remasu alte urme, decatu cunoscutele neplaceri escate în privinti'a scóleloru din Blasiu. —

Este în adeveru fórte curiosu, ca cei mai multi clerici confunda ideile, incatu eu n'amu aflatu nici trei carii se scie dá o definițiune drépta la cuventulu ultramontanismu. Ómenii pe la sate în cativa ani uita și aceea ce au învățatu în scóle, eara de o lectura sanatósa arareori este vorb'a. Dara se cutezi a dîce vreunua, ca elu a uitatu și ce a știutu. — Se mai afla în tíera unele ținuturi, în care diurnalele romanesci nici de numele lor nu sunt cunoscute. — Înse totu asiá o patiescu și ungunii cu o parte mare a secuimii. De aceea totudeauna m'amu miratu de unii ungunii și sasi, carii dicu, ca prin jurnale se póte întarítá și rataci poporulu? Care poporu? Ca poporulu nici nu scie citi! —

Nu ve mirati de disput'a ce s'a încinsu din nou între Közlöny (și Korunk) și între Herm. Z., pentruca acesta din urma se socotesce pe aici a fi aparatoru alu absolutismului, eara nu alu ideiloru constituționale reprezentate de ministrulu Schmerling. Asiá va fi séu nu, Dv. veti ști mai bine.

Fondulu curatu alu societati agronomice transilvane se aratá dupa încheierea toturoru socoteloru a fi 51,578 fl. 19 cr. v. a. Óre fondulu asociatiunii noastre candu va fi macaru numai atat'a de mare?! — Dara fundatori societati agronomice din Clusiu nu vréu a se odichni, până nu le va trece fondulu preste 200 mii.

— Lui „M. O.” se scrie din Clusiu, ca regesculu gubernu a apucatu la recrutatiunea anului acestuia acele mesuri strinse, că în casu, candu unu individu obligatu la militia din un'a séu alt'a comunitate s'ar retrage dela asentatiune, concernint'a comuna se fia respundietóre pentru elu, și are se depuna banii de înlocuire de 1200 fl., eara candu acesti bani pentru seraci'a parintiloru nu s'ar poté stringe dela ei, atunci ei se voru aduna dela comune și prin esecutiunea militara.

UNGARIA. Lugosiu 16/11. (Gimnasiul și romanii.) Suptu titlulu acesta publica „Wanderer” în Nr. 267 a. c. o coresp-

pondintia, din care se vede calea pe vale cu îndestularea dorintelor romanilor, cari pretinsera, că se se redice o catedra de profesor pentru limb'a și literatur'a romana din fondul gimnasialu, și din privintia, că gimnasiulu acesta se cercetă de unu numeru mare de romani mai cerura, că în fiacare clasa se se predee vreocâteva studia și în limb'a românească. În locutiinria r. a întimpinatu acésta dorintia cu aceea concedere, că istori'a, geografi'a, istori'a naturala și fisic'a se se pótă preda și în limb'a romana, înse redicanduse clase paralele, spre ceea ce face trebuintia a se denumi unu profesor anumitu, fiinduca subgimnasiulu are numai 4 profesori și în urma și candu s'ar denumi înca vre unu profesor în poterea fondului, care nu e de ajunsu, acela ar trebui se completeze mai antaiu corpulu profesorulu pentru scopulu generaru alu institutiunei, ad. romanii se'si faca clase paralele déca vreu, ca gimnasiulu nu e romanu ci e institutu catolicu ungur. scl. Asia esoficiaza fratii cei voitori de bine pe romani chiaru și în punctulu institutiunei; argumentu de ajunsu spre a ne increde în binevointi'a și sinceritatea lor. Ei bine, gimnasiulu acesta la începutu nu se redicase sub colóre nationala maghiara neci la urgenti'a lor singurita, ci la începutu se parea a fi croitu pe base paritetica; ba scimu din concursulu publicatu pentru directoru, ca i se puse conditiune preferitória, că se scie și romanesce; și acum deodata se și fia metamorfosatu în gimnasiu numai magiaru? De candu? De sub constitutionalismulu celu aventuros? Și înca fara opusetiune!? Și pentrucă se se desarme opusetiunea nu s'a proiectatu și gimnasiu romanescu? — Din cele 15 mii subscribe atunci nu s'ar poté susutiené acumu celu puçinu unu profesor și pentru clase paralele, déca din proiectulu de gimnasiu rom. s'a alesu nimica?! — Dar în urma mai vine și alta întrebare; gimnasiale catolice, sunt ele redicate numai pentru catolici maghiari? și alti catolici de e. romanii nu au totu dreptulu a'si pretinde din punctulu limbei egala respectare? nu numai aici ci și or și unde?! Acésta se nu o scape din vedere cutare corespondinte, ca atunci pótă serie și în favórea romanilor, celu puçinu din punctulu acesta: ca fondulu religiosu nu e fondu nationalu ci fondu catolicu, și romanii uniti cá catolici nu potú fi tractati fara nici o privintia la înlesnirea lor în cultura prin ajutoriulu limbei materne.

În Pesta se tienù în 20. Noembre adunarea generala a membrilor institutului de creditu. Cá la 200 membrii érá de față, între cari Georgiu de Mailatu luá presidiulu. Conte Nadasdy dede report despre primirea deputatiunei la Maiestate, și respunsulu Imperatului fú priimitu cu vivate. Cont Dessewffy reportedia, cumuca la fondulu de garantia s'au subscribe cu 560 mii fl. mai multu, decatu érá preliminaru la începutu. Amnesti'a a surprinsu pe adunare cu o bucuria generala. —

Altele. În momentele încercarilor diurnalistice de a împaca partitele Ungariei cu Austri'a, precumu o facura „D. Z.“ cu „P. N.“ scl. cetimu dintr'o scrisóre privata în „Bothschafter“, ca acumu partit'a lui Deák, cu ocaziunea adunarii societatii institutului de creditu, a tienutu o consultare pregatitória dimpreuna cu barbatii partitei moderate, în care otarira, cá se tramita o deputatiune de 100 membri, alesi dintre actionarii institutului, la Imperatulu în Vien'a, unde se descopere, ca acumu se voru retrage dela determinatiunile legilor din 1848, ce nu se unescu cu constitutiunea din Februariu și se voru invoí, cá ministeriulu de esterne, de resboiu și finantie se pórte în Vien'a negótiile comune ale întregului imperiu; dar apoi ceilalti ministri se fia în Ungari'a, spre care scopu au și alesu de presiedinte pe c. Aponyi și de cultu pe unu episcopu, pe c. Forgáts pentru interne și Deák pentru justitia. — Noi la manevre d'andestea numai catu tragemu cu urechi'a, pentrucă n'amu uitatu înca, ca în f. senatu imperialu înmultitu, candu se priimi de base principiulu séu dreptulu istoricu, cu elu s'a demarcatu și liniile complanarii, dupa cumu se afla ele în diploma și bilete. Asia oricum va urma împaciunea, ea cu prejudiciulu celorlalte natiuni facuta — ar aduce mari nemultumiri și indignatiuni.

Adunari preste adunari. În 22/11. se mai adunasera în Pest'a și din Ardealu multi Domni mari (Esc. Sa D. Episcopu Dr. Haynald înca se afla acolo) sub titul'a interesului calei de feru Oradea-Clusiu-Brasiovu. Conte Tolalagi fú provocatu se'si dee reportu despre rezultatele castigate, ceea ce o si facu fara a le da în publicu, multumindu reuniunei de agricultura din Ungari'a pentru sprijinirea ce i o da; și conferinti'a acésta se dechiarà de permanenta, pana candu nu se va decide ceva definitivu în caus'a financiara pentru drumu, emitenduse cei departati pe acasa afara de barbatii de incredere.

Em. Sa Primatele earasi se duce la Vien'a. — Redactorii inchisi s'au eliberatu, și pentu liberarea lui Szilágyi Virgilu și Mezey s'a tramisu telegrafu la Petrovaradinu.

Hotiele și lotriele în Ungari'a au ajunsu a fi atatu de infricosiate, în catu omenii de fric'a lotrilor nu mai potú locui prin sat-le de pe pusta. Faimosulu lotru Patko nu lasa se treaca o septemana fara a aduce jertfa diavolescei sale bande, care a devenitu a întrece pe a lui Rozsa Sándor. Se duce minune de atatea nenorociri contrase parte prin focuri, parte prin hotii, pare ca a sositu epoc'a invasiunilor tatarosci și a vandalismului.

Chronica esterna.

TIÉR'A ROMANÉSCA. Bucuresti 10/22. Nov. Impinsu pana în capetu prin violintiele de mult timpu nepedepsite ale preseii demagogice, guvernulu s'a vediatu în cele din urma sfortiatu a luá mesuri aspre în contra celor doua de capetania organe ale ei, „Romanulu“ și „Reforma“, ai carora redactori nemultuminduse cu a pune în cuestie persón'a siefului statului prin alusiile cele mai transparente, trase din starea lucrurilor în Greci'a, publicasera articoli tientitori a provocá o defectiune în armata. (?)

Unulu din redactorii de capetania alu celii dintaiu foi, D. Aricescu, chiamatu cu asta ocaziune la duelu de cativa oficeri, cari aflau coprinderea articulelor sei ofensanta pentru armata, a declinatú provocati'a cu nisce împiegurari, care merita a fi referite. Sub pretextu de a complecta neesperintia de ori ce arma, dîsulu redactore propuse întrebuintiarea a 2-a hapuri, din care unulu cu totulu neofensivu, ear oelalalt compusu din substantie otravitióse. Sperá elu óre ca marturii adversariului seu voru respinge propunerea unui duelu farmaceuticu de felulu acesta? Ii vine cuiva se erédia un'a cá acést'a; pentru ca indata ce fu acceptata propunerea începú a se codi, și dupa mai multe tramiteri de vorbe, lucrurile remasera aci. Sunt obligatu ati certificá complect'a ecsactitudine a acestoru amenunte, care au datu pricina de rîsu.

În catu pentru redactorele Reformei, dupa ce au fostu çuratu și simplu palmuitu, a declaratú, în fruntea diurnalului seu, cá se pune sub protecti'a guvernului, pe care ilu constitue responsabilu despre totu ce i s'ar poté întimplá, și acést'a, cá se publice indata unu articulu plinu de insulte ofiósse în contr'a oficirilor, cari ilu provocasera.*) Autoritatea, cá se lu scape de reulu ce putea se i se întimple, altfelu bine meritatu, precum și pentru nisce motive espuse mai diosu, a procedatu indata la siguranti'a dîsului redactore, facundulu se priimésca o locuintia în cas'a de arestu a statului.

Oarecare încercari s'au facutu de cateva dîle avêndu de scopu a provocá o manifestatie în mahalao'a Tabaciloru, asupra carora ultra-liberalii în genere se pare a contá mult. Acestia înse, mai întiepti de catu acitiatorii lor, îi denunciara chiaru ei la politia. Învingi pe acestu terenu, ei se asverlira asupra scóleloru și cu ocazi'a licitatiei mosieloru monastiresci inchinate, isbutira a resculá cá vreo cinci-dieci scolari. La începutu érá vorb'a a se întrebuintiá pompele pentru respiirea acestei adunaturi; mai la urma înse gîndinduse ca, pe unu astufelu de timpu, ap'a rece putea se aduca nisce reumatismuri de creeri, s'au marginitu a împinge pe acesti juni tulburatori catre politie, unde vreo dîcee dintr'insii au petrucutu nóptea. Parintii lor au venitu a douadi a'i reclam'a multumindu autoritatii pentru acésta mesura cu totulu parintésca și fagaduindu a cautá si aflá pe atitatorii unor asemenea vrednice de rîsu purtari. Tóta acésta agitatie érá oper'a unu noru individi fara valóre, cunoscuti prin amórea lor de tulburari; s'au arestatu patru dintr'insii, în numerulu carora și redactorele Reformei D. Valentinénu. Informatiile adunate de

*) Unu corespondinte maghiaru din Bucuresti în „K. K.“ Nr. 163 vorbesce despre oficiri cu multa degradare și detragere enarandu ataculu ce l'aru fi facutu Domnialoru oficirii Dlui Valentinénu, redactorului „Reformei.“ Elu dîce. ca prin unu baiatu se amagi D. Valentinénu de esi în usi'a sa, candu unu oficiru din armat'a Romaniei îi sari înainte și lu palmui fara crutiare; alti mai multi oficiri scósera sabi'a silu amenintia, ca o va pati uritu scl., apoi reflecta: „dar' o portare atatu de necavalerésca va arunca pe oficirii óstei romane o lumina nu prea frumósa. Judece lumea, asupra estorufeliu de bravuri, dar eu nu negu, ca citindu despre acestea mi a venitu în minte soldatesc'a romanilor cu sic volo, sic jubeo, care puneá și deponea pe Cesari scl. Asia scrie coresp. maghiaru.

politie au motivatu între altele si destituirea rectorelui si a directorelui lyceului.

— Camer'a legislativa a tienutu astadi siedintia ei D. min. de financia a cetitu espunerea in generalu a finanieloru, aratandu veniturile de 168 si vreo cateva sute mii, si speșele la 164 mil. si a protestatu in contra defaimatoriloru, cari strigara, ca statulu Romaniei e bancrotu. — D. min. de interne a depusu pe masa mai multe proiecte de legi, între cari erá unulu si in contr'a intruniriloru publice, ce nu se supriméza neci se poprâscu in statele mature constitutionale, ci numai se reguléza pentru susutienerea securitatii publice. In urma s'a votatu o comisiune de 15 membri, cari, adunanduse in tóte dílele, se cerceteze socotelele si bugetulu statului.

Dela Pétr'a publica „R.“. o corespondintia despre o mare nenorocire casiuata prin focu in 24. Oct.; unde se prefacuse in cenusia unu numeru mare de case, din care cate 40 ardea deodata; strad'a Moraticiloru si a Bistritiei cu boltele romaniloru inca au dearsu.

PORTUGALIA. Princes'a Solms scóse la lumina in Parisu sub pseudonimulu „Vicomte Mary de Tresseur“ o scriere volanta intitulata: „Le mariage ou l'avenir du Portugal“, care facu mare impresiune in publicu. Ea esplica insemnatarea politica, ce o are insuratiunea regelui Portugaliei cu fiic'a lui V. Emanuele intr'acolo, ca Portugali'a va trage Ispani'a su protectiunea Françiei la sine si va forma unu regatu unitu gonindu pe Burboni, si atunci 3 familii mari romanice Itali'a, Françia si Ispani'a cá la 75 mil. suflete, voru forma afara de tíer'a propria o alta patria comuna: latinismulu séu imperiulu romanu, care cu sistemulu seu reprezentativu va fi destulu de tare a infrunta absolutismulu nordicu. Unu scriitoriu renumitu portugalu Reballo de Silva infrunta acésta idea, dicundu, ca mai bine se se intrunéscu Portugali'a cu Ispani'a spre a se opune poștei de cucerire a Françiei. Ideele mai antaiu se nascu, apoi se frementa si in fine se si intrupa.

ITALIA cu parlamentulu ei si cu combaterea prin deputati a mesurorulu luata de gubernu pana acumu, atragu cea mai mare luare aminte din tóte celelalte evenimente, ce esu pe scen'a politice; si cu tóta acésta insemnatare ne aflamu marginiti a citi din acelu parlamentu singuru numai nesce depeșie imbucatatite, cumca cu tare deputatu apera ministeriulu, altulu d. e. De Cesare, ca Ratazzi nici odata nu a voitu unirea Italiei; Pepoli, ca Ratazzi dupa dílele dela Vilafranc'a a ajutat si cu bani pe gubernule de mai nainte centrale; ministeriulu lui Ratazzi arata 22 de telegrame, cu care se stradui a impedece pornirile garibaldiane; in urma De Cesare carra pe Ratazzi, ca n'a sciutu a esecuta si complini aneșsiunea Italiei centrale. Totulu se reduce la o lupta seriósa, din care cadiundu ministeriulu Ratazzi va reveni ear vreunu Ricasoli séu Buoncampagni, cari inca nu voru reesi mai bine cu Papa si cu Napoleon decatu luandu cu totii o politica solidara in afara. —

— Garibaldi se afla mai bine; in 23 ei scóse Dr. Zanetti glontiuulu din picioru cu bunu succesu.

GERMANIA propasiesce cu pasi gigantici spre reactiune, Prusi'a si desfacu díet'a, acumu Hasi'a facu asemenea totu din cause secrete ale absolutistiloru suverani, cari manevréza in tóte partile spre a pipai slabitiunea partiteloru liberale si ale desarma de seriositatea opusetiuniloru. —

RUSIA se afla in mari amenintari de revolutiune. Ne aducemu aminte, ca nobilimea compuse si tramise o adresa la Marele Principe Constantinu, care e locutiitoriu in Poloni'a, pentru restaurarea Poloniei. Cá respunsu la acésta se dede mandatu, cá toti maresalii de nobilime, cari s'au suscrisu, se se depuna si prindienduse se se aresteze prin capitalele cercuriloru si gubernementelor, cá unii ce se invinue a fi comisus crim'a de Maiestate si se voru judeca de senatulu, cá criminali, fiinduca au suscrisu acea petitiune, ce amenintia unitatea imperiului, ceea ee si urméza. — De atunci se facu in Varsavi'a asasinate asupra politianiloru, pe strade unu directoru fu asasinatu inaintea poștei lui; acumu mai urmara alte asemenea. —

In GRECIA in Patras s'au ivitu turburari; ear' Turci'a a protestatu in contra decretului de conchiamare la adunanti'a natiunale si din alte provincie. Cu tóte acestea grecii credu, ca pana candu se sustiene principiulu neintreventiunei, ei din partea dinafara n'au ce se teme, numai in leontru se fia uniti, apoi potu face chiaru si republica. —

BRASIOVU. (Pentru iubitorii de art'a muziceii nationale). Dati se mai amestecamu cate odata si cate o dosa de arta in pros'a vietii si in cararea politiceii.

S'a disu adesea, cumca numai strainii se ocupa cu muzic'a nationala a romaniloru spre a o esecuta dupa regulele artei. Eata si produse ale artei esite dela unu romanu. Voimu se dicemu:

MELODII ROMANE

scrise pentru prim'a óra in tóta originalitatea si caracterulu loru nationalu astfelu cumu le esecuta lautarii romani. — Pentru Pianoforte. De Alexandru Berdescu. Dedicate natiunii romane. Tiparite cu speșele ministeriului besericescu.

Se afla in București, Vien'a, Paris, Lipsi'a 1862.

Pentru cá se cunóscu toema si laicii, catu este de greu a pune cantecele usitate la moldavo-romani pe note europene si anume pe Pianoforte, se cuvine a citi mai nainte de tóte precuventarea si observatiunile Dlui Berdescu, care merita tóta luarea aminte a ómeniloru amatori de arta. Aceleasi suna asiá:

P r e f a ç i a.

Melodii romane in tóta originalitatea loru, cu totu caracterulu loru nationalu si intocmai precumu se esecuta de lautarii romani, astadi pentru prim'a óra esu la lumina scrise pentru Pianoforte.

Originalitatea acestoru melodii s'a recunoscutu nu numai de strainii cei mai competenti in art'a musicala si buni esecutori care locuescu de mai multu timpu in București, dar' inca si de romanii care au sciutu bine se esecute.

Este mai multu de díce ani de candu me ocupu destulu de seriosu cu notarea melodiiloru nationale, cá se fia in tóta originalitatea loru esprimate astutelu cumu le esecuta lautarii romani, si potu s'o marturisescu ca, cu tóte silintiele si staruintiele mele cunoscute dej'a la mai multi straini si romani carii de multe ori m'au vediutu si in ce necadiuri me aflamu cu lautarii; daca nu eramu familiarisatu cu interiorulu acestoru melodii, si de nu eramu susutienutu si de simtiulu romanu, póte totu nu ajungeamu la implinirea dorintiloru mele astadi realizate.

In fine, ca multi din strainii*) aflatori mai multu timpu in București, posedendu cunoscintie musicale, s'au ocupatu cu notarea melodiiloru romane, si cu darea loru la lumina, din acele melodii crediu ca se gasescu chiaru astadi pe la multi amatori romani, si in lipsa de altele s'au esecutatu póte mai tóte, eu inse sunt bine incredintiatu, ca nici unulu din romanii nu le-a simtitu a fi in originalitatea loru scrise; pentru ca la cele mai multe din melodii le lipsesce cuvenitele loru mesuri caracteristice, si speșial'a impartiela a acestoru mesuri; cu tóte acestea, strainii au avutu cuventu se nu intieléga originalitatea acestoru melodie, pentru ca sunt fórte multu complicate in caracteristic'a loru.

Cateva observatiuni asupra caracterului si esecutarii melodiiloru romane. (Va urm'a in Nru trecut)

*) Strainii au luat initiativ'a notarii melodiiloru nationale si totu din strainii s'au ocupatu mai seriosu si cu darea loru la lumina.

 Mai facemu atenti pe Domnii cei creditati cu prenumeratiuni, cá se nu amane si acumu pe finele anulului a se refui pe deplinu, cá se nu venimu fara vi-n'a nóstra in strimtorari.

Inca 15 díle, si la cei cu titlele modificate sét modificande nu vomu poté servi, ei vomu publica prenumerantii dupa titlele sub cari primescu si au priimitu foile.

Cursurile la bursa in 28. Noemvre 1862 sta asia:

Galbini imperatesci	—	—	5 fl 83 cr. v.
Augsburg	—	—	121 „ 15 „
London	—	—	121 „ 65 „
Imprumutulu nationalu	—	—	82 „ 80 „
Obligatiile metalice vechi de 5 %	—	—	71 „ 40 „
vetiile bancului	—	—	800 „ — „
„ creditului	—	—	223 „ 10 „